

Historický ústav AV ČR, v. v. i. ve spolupráci s Památníkem Zámeček Pardubice vyhlašuje Call for Abstracts na konferenci:

„Nemohu se upamatovati.“

Důkazy a důkazní prostředky v soudních procesech v Československu s nacistickými válečnými zločinci.

**7. prosince 2023 od 10 do 16 h v Památníku
Zámeček v Pardubicích**

Konference a z ní vycházející publikace se bude zabírat důkazy a důkazními prostředky, které byly využity v procesech s válečnými zločinci na území Československé republiky. Variabilita prostředků, které vedly k právoplatnému odsouzení pachatelů, se proměňovala v závislosti na čase a politickém prostředí Československé republiky v letech 1945-1948, 1948-1989 a po roce 1989. Cílem konference je představení různých typů důkazních prostředků, jejich objevení, hodnocení, role v procesu a jejich „paměťová zachovatelnost“ ve veřejném prostoru, tedy jejich odraz v současných médiích, muzeích či odborných publikacích. Tak jako v největším procesu s Karl Hermannem Frankem byli soudci nuceni osvěžit paměť mnoha pachatelům předloženými důkazy.

V této souvislosti vyvstává několik zásadních otázek.

- Jak byly důkazy a důkazní prostředky získávány a analyzovány v průběhu soudních procesů?
- Jaký odraz měly v médiích do dnešních dnů?
- Jak s nimi pracuje historická paměť při výstavách, zpracování publikací, dokumentů a filmů?

Především důkazy holocaustu a hromadných vražd civilistů, jejich obrazové a písemné zachycení, využití a prezentace při soudních procesech, mediálních a politických kampaních vytváří společnou paměť. Přiřazení konkrétního důkazu ke konkrétnímu pachateli tvoří propojení viny a trestu, které je možné vizualizovat a vysvětlit jejich právní, etickou a historickou podstatu.

Co do rozsahu, intenzity a variability zločinů zůstává druhá světová válka největší zkušeností lidstva s hromadným násilím. Teprve porážka nacistů a návrat k základům právního státu umožnily nejen jejich vyšetření, ale také odsouzení válečných zločinců. Na důkazních prostředcích, zvláště úředních písemných dokumentech, očitých svědectvích, fotografiích nebo novinových článcích byly postaveny žaloby proti stovkám tisíc osob v různých evropských zemích.

Na využití rozličných typů důkazních prostředků lze demonstrovat měnící se podmínky soudů v hodnocení válečných zločinců v době bezprostředně poválečné, přes studenou válku až po nové tisíciletí. Zásadním zlomem v nátlaku na stíhání pachatelů, ale i hodnocení svědectví a ostatních důkazů byla snaha o promlčení válečných zločinů a zločinů proti lidskosti v SRN. Vyhodnocení důkazů soudy bylo v jednotlivých státech odlišné a opíralo se o rozličná pojetí práva, aktuální politický a mediální nátlak. Jaké byly motivy k trestnímu stíhání pachatelů nebo zamítnutí důkazů jejich trestné činnosti?

Vzhledem ke stále sílící snaze dezinformační scény zpochybňovat důkazy nacistického bezpráví a důkazy o minulých i soudobých válečných zločinech (Jugoslávie, Ukrajina), je žádoucí, aby vznikl přehledný odborný výstup, který by shrnul různé podoby důkazních prostředků a jejich soudní hodnocení. Plánovaná publikace bude moci pojmut příspěvky širšího okruhu přispěvatelů.

Konference je určena pro vědkyně a vědce i studentky a studenty z oboru historie, práva, mediálních studií apod. Je plánována jako jednodenní v rozsahu dvanácti příspěvků ve čtyřech 90minutových blocích. Občerstvení a oběd budou zajištěny v prostorách památníku, pro omezený počet přispěvatelů bude v případě potřeby zajištěno ubytování (nutné oznámit s podanou přihláškou).

Místo konání: Památník Zámeček, Pardubice

Uzávěrka pro zaslání přihlášek s abstrakty v rozsahu do 400 slov je 30. září 2023. Čas vymezený pro příspěvek činí 15–20 minut. V případě nutnosti je možné přednést příspěvek v podobě videonahrávky a doplnit jej diskusí on-line s účastníky konference. Jednacím jazykem je čeština, popř. angličtina za účasti zahraničního přispěvatele. Organizátoři si dovoluují vyhradit právo výběru příspěvků pro konferenci i publikaci a kladou zvláštní důraz na obrazovou přílohu.

Kontaktní informace: zamecek@zamecek-memorial.cz

Přihláška: <https://forms.gle/veU6iAXoDWEX5BcNA>

